

คำวินิจฉัยของ นายมงคล ธรรมัน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๓

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดกรณี นายมะสุเซ็น มะสุยี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีคำร้องลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายมะสุเซ็น มะสุยี ข้าราชการการเมือง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ดังนี้

๑. นายมะสุเซ็น มะสุยี ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๒๕/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งในกรณีนี้ต้องถือว่าวันที่เข้ารับตำแหน่ง คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยจะต้องยื่นภายในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และต้องยื่นอีกครั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นตำแหน่งคือภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ และต้องยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีอีกครั้งหนึ่งคือภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี

๓. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวรวม ๔ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือที่ ปปช. ๓๗๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือที่ ปปช. ๑๑๘๔ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑

ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือที่ ปปช. ๑๑๕๖ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๔ ตามหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๕๐๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

ผู้ถูกร้องได้ตอบชี้แจงครั้งแรกตามหนังสือลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ว่าได้จัดทำบัญชีดังกล่าวเรียบร้อยและได้จัดส่งทางไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนตามหลักฐานการส่งลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ แล้ว แต่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตรวจสอบไม่พบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องแต่อย่างใด และเมื่อพ้นกำหนดตามหนังสือเดือนครั้งที่ ๕ แล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ตอบชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่ได้อื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

๔. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ประชุมครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๒ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ มีมติเป็นเอกฉันท์ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า เมื่อผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ไปทำเนียบรัฐบาลเพียงครั้งเดียวในวันรายงานตัวต่อเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (นายบุญชู งาม วิสมหมาย) โดยเซ็นชื่อในเอกสารประวัติและการเบิกเงินค่าตอบแทน พร้อมทั้งมอบฉันทะการรับเงิน หลังจากนั้นไม่ได้ไปที่ทำเนียบรัฐบาลอีก ในช่วงที่เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ ต้องหลบหนีเจ้าหน้าที่ไปอยู่ต่างประเทศ (มาเลเซีย) และตามจังหวัดชายแดนติดต่อกับมาเลเซีย ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เมื่อได้รับหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ตอบข้อชี้แจงตามหนังสือลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ว่า ได้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเรียบร้อยและจัดส่งให้แล้ว ส่วนหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ (ครั้งที่ ๒) และฉบับลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ (ครั้งที่ ๓) ไม่ได้รับ เพราะไม่อยู่บ้าน อยู่ระหว่างการหนีเจ้าหน้าที่ไปอยู่ต่างประเทศตามชายแดนประเทศมาเลเซีย เมื่อกลับมาได้รับหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ (ครั้งที่ ๔) จึงได้ทำหนังสือชี้แจงและโทรศัพท์สอบถามเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่บอกว่าได้ส่งเรื่องทั้งหมดให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยแล้ว จึงได้ทำหนังสืออุทธรณ์มติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือไม่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

ฯลฯ

๕. ข้าราชการการเมืองอื่น

ฯลฯ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่ถูกถอดตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่งนอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๓ วรรคสาม ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวโดยเร็ว

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

เห็นว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติให้ข้าราชการการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่งให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่งให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญจึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ก็ต้องยื่นภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และต้องยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นตำแหน่ง และต้องยื่นอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปี ตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้

ประเด็นต่อไปมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือไม่ ผู้ถูกร้องอ้างว่า ได้ส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามหลักฐานการส่งทางไปรษณีย์ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ แต่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่ได้รับ เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบในกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ แต่ผู้ถูกร้องอ้างว่าส่งมาทางไปรษณีย์ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จึงเป็นการส่งเมื่อพ้นกำหนดแล้ว และไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ถูกร้องได้ส่งเอกสารประกอบบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินรวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาด้วยหรือไม่ จึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบในกรณีเข้ารับตำแหน่ง นอกจากนี้ผู้ถูกร้องรับว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนดด้วย ข้อเท็จจริงจึงเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจ

ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบในกรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๑) (๒) และวรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายมะฮูเซ็น มะสุยี ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายมงคล สระแก้ว
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ